

EDITO

In de zomer van 2011 stond Engeland op zijn kop. In verschillende steden braken rellen uit en sloegen duizenden gemaskerde jongeren aan het plunderen. Dit was zeker geen primeur: de laatste decennia speelden zich gelijkaardige taferelen af, onder meer in Franse *banlieues* en Amerikaanse getto's. Gewelddadige rellen waarbij onschuldige slachtoffers vallen en veel schade wordt aangericht lijken een nieuw grootstedelijk fenomeen. Op het eerste gezicht hebben ze ook geen enkel doel: ze hebben geen politieke agenda, noch enige formele structuur, en er zijn geen woordvoerders.

Martin Schoups gaat in zijn bijdrage voorbij aan die oppervlakkige perceptie. Hij stelt vast dat dit soort stedelijk oproer helemaal niet zo nieuw is: in pre-industriële grootsteden was het een geijkt actiemiddel van de stedelijke armen. Net als Dieter Bruneel in het vorige nummer probeert hij deze hedendaagse vorm van collectieve actie beter te duiden aan de hand van enkele klassieke sociaalhis-

torische werken over pre-industrieel verzet en oproer. En hij stelt zich de vraag of deze relschoppers wel zo apolitiek zijn als ze worden voorgesteld. Een tweede bijdrage in onze (mini)reeks '*Primitive rebels* voorbij de moderniteit' die het lezen meer dan waard is.

In 2014 schreef Eric Torrekens voor *Brood & Rozen* een artikel over zijn grootvader Frans Torrekens. Eric was pas 2 jaar toen zijn grootvader overleed, maar zijn grootmoeder hield de herinnering aan haar man levendig met haar vele verhalen. In zijn bijdrage van 2014 probeerde Eric Torrekens te achterhalen waarom zijn grootvader een diploma had gekregen voor zijn verdiensten tijdens de Spaanse burgeroorlog terwijl hij nooit in Spanje was geweest. Het heeft hem sindsdien niet meer losgelaten. Als een echte onderzoeksjournalist ging hij verder graven in het verleden van de man. In dit nummer beschrijft hij waarom Frans Torrekens, die een overtuigend communist was en als dusdanig ook actief was

in het verzet, na de Tweede Wereldoorlog uit de communistische partij werd gezet. Zijn inspiratie haalde hij uit *Du rouge au tricolore*, het recent herwerkte magnum opus van José Gotovitch. Wij vroegen aan Rudi van Doorslaer, ook een expert ter zake, om het persoonlijke verhaal van Eric in te leiden en in een wat bredere context te plaatsen.

Van 19 oktober 2018 tot 22 april 2019 loopt de expo *Rook* in het Gentse Huis van Alijn. Verschillende stukken komen uit de collectie van Amsab-ISG. Onderzoekster Marie Kympers reageerde enthousiast op onze vraag om er in *Brood & Rozen* iets meer over te vertellen. Ze richtte zich vooral op de mentaliteitsverandering over roken, een zeer interessant aspect van de tentoonstelling.

Een van onze belangrijke archiefvormers is Amnesty International Vlaanderen. Een paar maanden geleden vroeg Gert Verdonck van lokale afdeling 160 ons of we wilden meewerken aan een publieksmoment rond het mensenrechtenmonument

aan het Gentse Gravensteen. Daarmee wilde Amnesty het monument, en zeker de achtergrond ervan, meer zichtbaarheid geven. Amsab-medewerker Mario Van Driessche maakte een pakkende film die we presenteerden tijdens de Gentse Feesten. In dit nummer licht Gert Verdonck het verhaal kort toe.

En dan zijn er nog de komende verkiezingen. Collectiemedewerker Rita Calcoen dook in de onverwerkte aanwinsten rond dit onderwerp en vond enkele verrassende collecties. We kunnen slechts enkele foto's publiceren, vooral uit het Antwerpse, maar je vindt uiteraard veel meer in de catalogus van Amsab-ISG.

We sluiten af met twee boekbesprekingen. Donald Weber en Tom Sauer lazen voor ons respectievelijk *Uit de ivoren toren; 200 jaar Universiteit Gent* van Gita Deneckere en *Oorlog zonder grenzen* van Ludo De Brabander.

Paule Verbruggen